درحالی که ادعا می‌شود امسال ۱۵ انیمیشن سینمایی آماده نمایش است انیمیشن‌سازان این آمار را واقعی نمی‌دانند

انیمیشن جشنواره در ابهام

میلاد جلیل‌زاده
روزنامه‌نگار

امسال در چند بخش مختلف، چند جایزه جدید به جشنواره فیلم فجر اضافه شده‌اند که یکی از آنها جایزه ویژه هیات داوران به بهترین انیمیشن است. اما به محض شنیده شدن این خبر اولین سوالی که در ذهن تمام علاقه‌مندان سینما و کسانی که رویدادهای مرتبط با فستیوال فجر را دنبال می‌کردند شکل گرفت، این بود که مگر ما در سال ۱۳۹۷ چند انیمیشن بلند داشته‌ایم که بشود در فجر بین آنها یک رقابت برگزار کرد. سازمان سینمایی مدعی است که مرکز گسترش سینمای مستند، کوتاه و تجربی، برای امسال ۱۵ انیمیشن را در دست تولید دارد. «فرهیختگان» برای پیگیری این موضوع، با امیرمحمد دهستانی، معاونت انیمیشن این مرکز تماس گرفت و متاسفانه با برخورد مناسبی از سمت دفتر این مدیر فرهنگی مواجه نشد. در ادامه برای بررسی حضور انیمیشن‌ها در فجر امسال، گفت‌وگوهای کوتاهی با امیر سحرخیز، رئیس هیات‌مدیره صنف فیلمسازان انیمیشن ایران و همچنین مسعود نجفی، مدیر روابط‌عمومی جشنواره فیلم فجر داشتیم که در ادامه می‌خوانید. نجفی در این گفت‌وگو در دست تولید قرار داشتن ۱۵ انیمیشن بلند سینمایی توسط مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی را تایید کرد اما اینکه کارها در چه مرحله‌ای از تولید قرار دارند و آیا به جشنواره فیلم فجر خواهند آمد یا نه، پرسشی بود که دهستانی، معاون انیمیشن این مرکز باید به آن پاسخ می‌داد. از طرفی امیر سحرخیز، رئیس هیات‌مدیره صنف فیلمسازان انیمیشن می‌گوید که فیلم‌های انیمیشن باید پروانه ساخت‌شان را از همین مرکز صنفی دریافت کنند و با گذشت هفت ماه از آغاز سال جدید، این تعداد مجوز توسط آنها صادر نشده است. نجفی، مدیر روابط‌عمومی جشنواره فیلم فجر، با اشاره به این نکته که آنچه به فجر امسال اضافه شده، در حقیقت یک جایزه ویژه است و بخش جدیدی به سازوکار فجر الحاق نشده، به بیان جزئیاتی درباره اینکه چرا لااقل در این دوره از فستیوال، نمی‌شود انیمیشن‌های کوتاه را نمایش داد یا به رقابت گذاشت هم می‌پردازد و سحرخیز با انتقاد از مکانیسم جشنواره فیلم فجر، درباره اجحافی که به‌طور کل در حق فیلم‌های کوتاه از جمله آثار انیمیشن می‌شود، حرف می‌زند و می‌گوید با صنف او درخصوص برگزاری این دوره از جشنواره هیچ مشورتی صورت نگرفته است. گزارشی که در ادامه می‌خوانید، شامل یک‌سری اطلاعات کلی از کم و کیف حضور انیمیشن‌ها در فجر سی‌وهفتم، طبق اطلاعاتی است که تا این لحظه به دست آمده‌اند.

«فرهیختگان» در شماره‌های بعد به انتشار گزارش‌های مبسوط‌تری درباره تمام بخش‌های مغفول‌مانده فجر، از جمله انیمیشن، فیلم‌های کوتاه، آثار مستند و... خواهد پرداخت که در آنها تاریخچه حضور فیلم‌های انیمیشن در جشنواره فجر و جزئیات و تغییرات این حضورها به شکلی دقیق‌تر بررسی خواهند شد. اما در حال حاضر صرفا می‌توان به این نکته اشاره کرد که یک جایزه از یک جشنواره هنری، در صورتی اعتبار خواهد داشت که هنرمندان را برای حضور او در آن رویداد و علاقه‌مندان را برای پیگیری‌اش ترغیب خواهد کرد که ثبات داشته باشد. فجر در گذشته جایزه انیمیشن کوتاه داشت. بعد این جایزه حذف شد و ناگهان در یک دوره بخش مستقلی به‌عنوان فیلم‌های بلند انیمیشن گنجانده شد. بعد آن بخش هم حذف شد و رسید به سال گذشته که یک انیمیشن را در بخش رقابتی کنار فیلم‌های داستانی دیگر قرار دادند و پس از پایان جشنواره اعلام شد که هیات داوران تصمیم گرفته‌اند فیلم انیمیشن جشنواره را نبینند و آن را داوری نکنند! امسال هم یک جایزه ویژه که به نظر می‌رسد غیر رقابتی باشد، در این خصوص در نظر گرفته شده است. به هر حال استقبال عمومی از رویدادهایی مثل جشنواره مستند حقیقت، جشنواره فیلم کوتاه تهران و جشن انیمیشن ایران، نشان می‌دهد که ظرفیت این حوزه‌ها در جذب مخاطب نسبت به فیلم‌های بلند داستانی در سینمای ایران، لااقل در دوران حاضر بیشتر است و در ضمن، برخلاف حوزه قصه‌گویی بلند سینمایی در ایران، این حوزه‌ها روندی صعودی و رو به رشد دارند؛ حال آنکه فجر همچنان از اینها غافل است یا آنچنان که شایسته به نظر می‌رسد، به چنین حوزه‌هایی نمی‌پردازد.

مسعود نجفی
مدیر روابط‌عمومی فیلم فجر

۱۵ انیمیشن در حال تولید است

مسعود نجفی، مدیر روابط‌عمومی فیلم فجر می‌گوید: «به دلیل پیشرفتی که انیمیشن ایران داشته و امروز با آثار سطح اول دنیا برابری می‌کند، شورای سیاستگذاری جشنواره فجر، امسال یک جایزه مجزا برای انیمیشن در نظر گرفته است. این یک جایزه است و بخش جدیدی به جشنواره اضافه نشده است. فیلم‌های بلند انیمیشن، امسال هم می‌توانند به بخش رقابتی فجر بیایند و در کنار باقی آثار داوری شوند؛ منتها تفاوتی که این دوره با دوره قبل کرده، اضافه شدن همان جایزه، یعنی جایزه ویژه هیات داوران است که به بهترین انیمیشن بلند سینمایی تعلق خواهد گرفت.»

آنچنان که از صحبت‌های نجفی می‌شود فهمید، این جایزه ویژه، می‌تواند شکل غیررقابتی هم داشته باشد. نجفی می‌گوید: «اگر تعداد انیمیشن‌ها کمتر از حدی بود که بشود بین آنها رقابتی برگزار کرد، تصمیم بعدی در این خصوص، به صلاحدید هیات داوران برمی‌گردد. البته باید تا آخر آبان‌ماه که فرصت فراخوان جشنواره به پایان می‌رسد، صبر کرد و دید که چقدر متقاضی در این زمینه وجود دارند. اخبار حاکی از آن است که در حال حاضر ۱۵ انیمیشن سینمایی در دست تولید هستند. حالا اینکه چه تعداد از این کارها تا قبل از به پایان رسیدن فرصت فراخوان جشنواره، آماده نمایش بشوند، هنوز مشخص نیست.»

مسعود نجفی قوانین جشنواره فیلم فجر درخصوص آثار بلند و کوتاه را این طور توضیح می‌دهد: «طبق فراخوان جشنواره فیلم فجر، فقط فیلم‌های سینمایی می‌توانند در این رویداد شرکت کنند؛ یعنی فیلم‌های داستانی بالای ۷۵ دقیقه و حضور انیمیشن‌های کوتاه در فجر امکان‌پذیر نیست. از طرفی بخش کوتاه فجر، امسال هم مثل سال‌های گذشته برگزار می‌شود و فیلم‌های برتر جشن مستقل فیلم کوتاه و انجمن سینمای جوان می‌آیند و متقاضی حضور در جشنواره فجر می‌شوند. در حقیقت بخش کوتاه فجر نمی‌تواند میزبان انیمیشن‌های کوتاه باشد چون در همان جشنواره‌ها هم بخش انیمیشن از بخش داستانی جداست و اینها کنار هم رقابت نکرده‌اند.»

با این توضیح معلوم می‌شود که به‌هیچ‌وجه حضور انیمیشن‌های کوتاه در کنار انیمیشن‌های بلند برای رقابت در جشنواره فیلم فجر ممکن نیست.

امیر سحرخیز؛ رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی فیلمسازان انیمیشن

کدام ۱۵ انیمیشن سینمایی؟

امیر سحرخیز، رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی فیلمسازان انیمیشن، درباره خبری که درخصوص حضور ۱۵ اثر بلند انیمیشنی در جشنواره فجر امسال منتشر شده، می‌گوید: «در این ۶، هفت ماهی که از ابتدای سال جاری گذشته است، یک فیلم انیمیشن آماده اکران داریم به نام «آخرین داستان» یعنی فیلم آقای اشکان رهگذر که البته من از تصمیم ایشان اطلاع ندارم و نمی‌دانم که آیا می‌خواهند در فجر شرکت کنند یا نه و دو فیلم دیگر هم در حال تولید هستند که احتمالا به فجر نمی‌رسند. پروانه نمایش فیلم‌های بلند انیمیشن توسط صنف ما صادر می‌شود و ما تا این لحظه از سال ۹۷، برای این تعداد فیلمی که عنوان می‌شود، پروانه صادر نکرده‌ایم.»

او درباره بخش انیمیشن جشنواره سی و هفتم می‌گوید: «در این‌باره با انجمن صنفی فیلمسازان انیمیشن هیچ مشورتی صورت نگرفته، اما قطعا در آینده با دبیر جشنواره جلساتی خواهیم داشت تا حداقل امسال نسبت به سال‌های دیگر، توجه بیشتری به انیمیشن در فجر شود؛ چون در سال‌های قبل حداقل مکانیسم درستی در این خصوص وجود نداشت.»

حالا با اضافه شدن بخش رقابتی انیمیشن به جشنواره فیلم فجر و با وجود تعداد محدود آثار بلند، این احتمال وجود دارد که داوران آثار بلند و کوتاه انیمیشن را در کنار هم و به طور یک‌جا داوری کنند؟

امیر سخیرخیز در مورد چنین احتمالی پاسخ می‌دهد: «در فجر امکان ارزیابی انیمیشن‌های کوتاه و بلند در کنار همدیگر وجود ندارد و قرار هم نیست این کار را کنند. معمولا فیلم‌های کوتاه قرار نیست در فجر دیده شوند. اگر هم قرار بر داوری فیلم‌های بلند و کوتاه در کنار هم باشد، با مکانیسم فجر چنین چیزی امکان‌پذیر نیست. الان ما در صنف خودمان جشن بزرگ انیمیشن را برگزار می‌کنیم که این اتفاق در آن می‌افتد و خیلی از بخش‌های فنی کارهای بلند و کوتاه در کنار هم داوری می‌شوند؛ چون در آنجا این حرفه‌ها هستند که مقایسه می‌شود و عوامل فیلم‌های کوتاه و بلند هم می‌توانند در کنار هم داوری شوند؛ اما در مکانیسم فجر چنین چیزی نه امکان‌پذیر است و نه درست.»

معرفی ۳ کتاب با موضوع سفرنامه اربعین

حسین دهلوی
شاعر

از حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام نقل شده است که آن حضرت فرمود: آسمان برای حضرت امام حسین علیه‌السلام، ۴۰ روز گریه کرده و علامت این گریه آن بود که در این مدت هنگام صبح، آسمان خون‌آلود می‌شد و زمین نیز ۴۰ روز گریه کرد و آفتاب هم ۴۰ روز سیاه و کبود در آسمان بود؛ ملائکه نیز ۴۰ روز بر آن حضرت گریستند و زنان بنی‌هاشم نیز خضاب نکردند.

قیام امام حسین علیه‌السلام رشته تسبیحی است که هر سال شیعیان و محبان آن حضرت را در زمانی خاص، در سرزمینی خاص‌تر گرد هم می‌آورد تا بزرگ‌ترین نماد ظلم‌ستیزی با نام اباعبدالله‌الحسین علیه‌السلام برپا شود. به همین بهانه، به معرفی چند اثر منتشر شده در باب سفرنامه‌نویسی اربعین می‌پردازیم:

عمود هزار و چهارصد

نویسنده: علی اکبر والایی/نشر احیا-۱۳۹۶

اول چیزی که نظر خواننده را جلب می‌کند، متن ادبی و احساسی این سفرنامه است. نویسنده هر جا مجالی یافته، از توصیفات ادبی و جذاب استفاده کرده است. داستان با یک خبر آغاز می‌شود. نویسنده خبری می‌شنود با این محتوا که ۴۰ مرد روستایی برای سفر ثبت‌نام کرده‌اند و آماده حرکت در مسیر پیاده‌روی نجف تا کربلا هستند. این خبر جذاب نظرش را جلب می‌کند و کنجکاو می‌شود تا او هم پیاده در این مسیر پا بگذارد و این شوق عجیب را از نزدیک ببیند. برات این سفر را هم از سلطان طوس می‌گیرد: «میان خیابان با سه جوان که برگه‌هایی در دست دارند و گرد یک موتورسیکلت ایستاده‌اند مواجه می‌شوم. یکی‌شان می‌پرسد: حاجی! به سلامتی شما هم راهی کربلا هستید؟ لحظه‌ای توقف و نگاه‌شان می‌کنم. لهجه‌آذری دارند؛ می‌گویم: نخیر! گویی قسمت نشده بروم. نمی‌پرسند که کارت چطور شده است. یکی‌شان که جاافتاده‌تر است و ریش پری به صورت دارد، می‌گوید: نه این‌طور نیست. اگر خودتان بخواهید، هنوز هم فرصت هست....

می‌پرسم: چطور؟

می‌گوید ما هر سال مسافر کربلا هستیم؛ همین امروز هم راهی هستیم که برویم. شما با ما می‌آیید برویم؟ از این پیشنهادی که می‌خورم و می‌گویم من ویزا ندارم. همان مرد می‌گوید شما کاری نداشته باش...(فصل طریق کربلا)»

این سفرنامه ۶ فصل دارد:

۱) طریق کربلا که قصه طلبیده شدن نویسنده است. ۲) طریق جواز سفر، به ماجرای گذر از مرز می‌پردازد. ۳) طریق عمود ذوالفقار، داستان رسیدن به خاک افلاکی نجف است. ۴) مشایعت طریق جان، آغاز از عمود یکم، شرح حال موکب‌ها و... ۵) طریق قبله‌العباس، طریق قبله‌الحسین، شرح رسیدن به کربلا. ۶) طریق رجعت که قصه وداع است و بازگشت. انتهای کتاب نیز مزین به تصاویر سفر و نقشه راه است.

سفر عشق

نویسنده: رضا احسانی/نشر سدید-۱۳۹۳

این کتاب به حر بن یزید ریاحی تقدیم شده است. فصول آن مزین به آیات قرآن است و متنش آراسته شده به ابیات و اشعار شاعران. مقدمه کتاب از هبوط آدم ابوالبشر، سخن را می‌رساند به قیام حضرت امام حسین علیه‌السلام. این کتاب نیز از متنی ادبی بهره برده است. قصه از بیست‌وپنجم آذرماه سال ۹۲، در یک عصر پاییزی دلگیر خیابان ولیعصر شروع می‌شود. تلفن نویسنده زنگ می‌خورد و او دعوت می‌شود به‌عنوان سفرنامه‌نویس، در کاروان پیاده‌روی اربعین حضور داشته باشد. آغاز بهار در خزان...

«... گیج و مبهوتم. رفیق شفیق از شادی در پوست خود نمی‌گنجد و از طلبیده شدن توسط حضرت و اینکه این همان بهاری است که می‌خواستم سخن می‌گوید. من اما ساکتم و حیران. به او خیره شده‌ام و زیر لب تکرار می‌کنم: کربلا، کربلا، کربلا...»

کتاب چهار بخش دارد که هر بخش شامل سه فصل می‌شود. بخش نخست آن، ناسوت نام دارد که به سه قسمت آمادگی برای دلدادگی، در قفس افتادگی و از نفس افتادگی تقسیم می‌شود.

بخش دوم که نامش ملکوت است نیز به سه فصل خاطرات و مخاطرات، آه و نگاه، سرشت و سرنوشت؛ بخش سوم آن یعنی جبروت نیز سه قسمت دارد با عناوین عین مثل عقل، عین مثل عشق و عین مثل عباس؛ بخش آخر نیز لاهوت با سه قسمت به نام‌های پروانگی، دیوانگی و جاودانگی است.

پیاده آمده‌ام

علاقه‌مندان به عکس و تصویر نیز می‌توانند با تورق این سفرنامه تصویری که به همت نشر سوره مهر، در سال ۱۳۹۳ به چاپ رسیده است، با پای دل در میان خیل زائران اباعبدالله علیه‌السلام، راهی این پیاده‌روی شوند. این کتاب، مجموعه‌ای است از عکس‌هایی که در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ از راهپیمایی زائران اربعین گرفته شده است.

بعد از مقدمه‌ای که سیداحسان باقری از شیوه گردآوری این عکس‌ها به نگارش درآورده، مختصری درباره زیارت اربعین در این کتاب نوشته شده است و بلافاصله عکس‌ها آغاز می‌شوند. در میان عکس‌ها مطالب ادبی متناسب با حال و هوای عکس‌های آن صفحه به‌تقریر درآمده است. مطالبی که گاه با روایات ائمه معصوم علیهم‌السلام گره خورده است.